

ԱԶԳ. ԼԵԶՈՒԻ ԳԵՂԵՑՎՈՒԹԻՒՆԵՐԸ *

Դու կը սիրես հայրենեացդ լեզուն այն-
պէս չէ՝

Ամենքնիս արդէն զայն կը սիրենք:

Մեր լեզուի սէրը անբաժանելի կերպով
միացած է երախտագիտութեան և հիացու-
մի այն զգացման, որ զմեզ կը կապէ մեր
հայրերուն հետ այն գիտութեան և գեղեց-
կութեան անսահման գանձին համար, զոր
անոնք լեզուի միջոցաւ տուին մարդկային
ընտանեաց, որ աշխարհի մէջ խտալիոյ
փառքը, մեր անուան պատիւն է:

Կը սիրենք զանիկայ որովհետեւ անոր
վրայ աշխատեցան, զանիկա կազմեցին,
ճոխացուցին, աւանդեցին իբրեւ Երբազան
ժառանգութիւն մը, մեր արիւնը կրող մի-
լիոնաւոր երակներ որոնց մտածութիւնը
բացատրեց նա դարերով. իւր ճակատա-
գիրը՝ խտալիոյ ճակատագիրն եղաւ, իւր
կեանքը՝ մեր պատմութիւնը, իւր թագա-
ւորութիւնը՝ մեր մեծութիւնը:

Կը սիրենք զանիկայ որովհետեւ իւր խօս-
քը մեր հոգւոյն խորը կը քաղաղորդի մեր
զգացման հետ, կը ձուլուի մեր գաղափար-
ներուն հետ, անոնց ամենէն ներքին աղ-
բիւրներուն մէջ անգամ, և միայն ձեւ մը,
ձայն մը, զոյն մը չէ, այլ մեր մտածման
էութիւնն ինքնին է:

Կը սիրենք վասն զի մեր մտաւոր դա-
շխակն է, մեր մտքին և հոգւոյն շունչը.
մեր ազգային բնատուրութեան ամենէն խո-
րունկ արտայայտութիւնն է. մեր ցեղին
ամենէն հաւատարիմ և կենդանի պատկե-
րը նոյն իսկ իւր բնութիւնն է:

Կը սիրենք զանիկայ, վասն զի մեր ազ-
գային միութեան ամենէն հաստատուն կապն
է, մեր անցեալին արձագանքը, ձայնն է
ապագային, ոչ միայն հայրենեաց բար-
բառը այլ անոր հոգւոյն իսկութիւնն է նա:

*

Եւ զանիկայ կը սիրենք, վասն զի ա-
մենագեղեցիկ է, ամենահարուստ, ամե-
նահզօր, այնքան զանազանեալ որ ինչպէս
զայն մշակողներուն մեծագոյններէն մին
ըսաւ, նա լեզուէ աւելի բան մը կ'երեւ-
նայ, լեզուներու համախմբում մը, կա-
րող անհուն ձեւեր և կերպարանքներ աւ-
նելու, ապշեցուցիչ կերպով ճկուն, ամէն
տեսակ ոճի, լատինական և յունական ոճի
ազնուականութիւնը կրելու մէջ անմրցելի,
բառարանի առատութեան և կատակերգա-
կան զոյներու կենդանութեան մէջ անգե-
րազանցելի, զարմանալի «այլաբանու-
թեանց անբաւ ընդունակութեամբ և իւր
բնութեան բեղունաւորութեամբ» որով կա-
րող է միշտ նորանոր կերպեր առաջ բե-
րել» հետեւաբար «ծածկուած է միշտ ըն-
ծիւղներով, ինչպէս ամենաբեղունաւոր եր-
կիր մը յաւերժական զարուհի մը մէջ, իւր
ծաղիկներուն մեծ մասը դեռ թարմ է, ինչ-
պէս նաեւ իւր սաղարթները որ եօթն դա-
րու հնութիւն ունին. ներաշնակութեան
մասին իւր նմանը չունի աշխարհի մէջ»:
Ուտարները կը գովեն, կը զարմանան,
և նոյն իսկ կը նախանձին մեր վրայ. բայց
մենք զանիկա կը սիրենք այն գեղեցիկու-
թեան համար որ միայն մեզի կը յայտ-
նուի: Իւր խօսքերը մեզի համար ձայն
մ'ունին որ կարծես երկրորդ և ծածկեալ
նշանակութիւն մ'է, անբացատրելի. իւր
ներդաշնակութիւնը կ'արթնցնէ մեր մէջ
զգացողութեանց, տեղերու, և մարդկային
ձեւերու, ծանօթ ձայներու և շեշտերու,
սիրելի ծանօթներու և մեռելներու ան-
սահման յիշատակները, մտածութիւնները,
պատկերները, բանաստեղծութիւնները ան-
մահ հեղինակներուն որ մեր հոգին և ա-
րիւնն եղած են. անիկայ երաժշտութիւն
մ'է որ մեր գորովը, մեր ցաւը, մեր հըր-
ճուանքը, հայրենեաց սէրը կը բացատրէ,

* Ազգային լեզուի այս եռանդուն քարոզը, զոր այն-
քան օգտակար կը համարենք Հայութեան ներկայ պա-
րագայներուն մէջ, առնուած է իտալացի նշանաւոր ար-
տակագիր Յէ Ամպիլիսի (Idioma gentile) գրութեան.
Խորքի կան որ պէտք են ընթերցողի յիշատակութեան
մէջ քանդակուիլ՝ իբրեւ առանձնք: Օտար ազգեր՝ առանց
զոյութեան վտանգի մէջ ըլլալու այնքան նախաձեռնողի
են իրենց լեզուին, ինչ պէտք է ուրիշ ըլլանք մենք:

լի է խորհրդաւոր քաղցրութեամբ և ոյժեւ-
րով, որոնք չեն բարձրանար մինչեւ մեր
ընթերցեմքը, բայց կը թրթռան և կը
բողբոջին մեր հոգւոյն խորը, իրբեւ մեր
բնութեան գաղտնի զօրութիւն մը և կը սի-

րենք զայն նաեւ անոր համար որ նա մեր
սրտին ձայնն է և լոյսը մեր գիտակցու-
թեան:

Թրգմ. Հ. Ա. Յովսէփեան
Շարայարեյի

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

« Մ Ա Յ Ի Ս » Ա Մ Ս Ո Յ « Բ Ա Ջ Մ Ա Վ Է Վ » Ի

Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն Ճ Ե Մ Ա Ր Ա Ն

ՏՈՔԹ. ԵԱՆՈՒԼԻ ԱՄՈՑ. — « Տիրական »
բառի արտասովոր առումը հայերէնի
մէջ. (յեզուարական) 209
ԱՆԴՐԻԿԵԱՆ Հ. Ն. — Հին դէմքեր. Մե-
նաս. (հայազգի նկարիչ. փղարուռեւ-
տական) 199
ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ Հ. Մ. — Հայ եկեղեցին. չեն-
քը. (ձարտարապետական) 205

ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ Հ. Գ. — Ուղղագրութիւնք
կորեան. (մատենագրական) 195
ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ Հ. Մ. — Հայ կաթողիկոսին
պարտքերն և իրաւունքը. (խաւազի-
տական) 216
ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ Հ. Գ. — Ուղղագրութիւնք
եղիշէի (մատենագրական) 211

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ք

ՍԱՀԱԿԵԱՆ Հ. Կ. Տ. — Փրիքիփոյի աք-
սորեալը (բնատղծ.) 193
Տ. ԹՈՐ. — Ողջոյն հրաժեշտի առ ծռփը
(բնատղծ. թրգմ. Հ. Ղ. ՏԱՅԵԱՆ) 219
ԱՐՄԱՅԻՍ. — Գիշեր է (բնատղծ.) 218
ԲԺԻԿ. Հ. Ղ. — Գթութիւն. (թրգմ.) 218
ՎԻԿՏՈՐ ՀԻԻԿՈՑ. — Պիւրկրաշէն (թատր-
երգութիւն). թրգմ. ԿՈՄԻՏԱՍ ՊԷՑ
ՄԻՆԱՍԵԱՆ 223
ԲԺԻԿԵԱՆ Հ. Ղ. — Աւետիս Իսահակեան
(« Երգեր ու վէրքեր ») 222
ՏԷՐ-ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ Հ. Ս. — Գեղմանա-
կան մատ. [ատին քերթուածը՝ վալ-
թէր Ադուխտանցւոյն վրայ 225]

ԱԹԹԻԼԻՈՑ և ՃԵՄՄԱ ՄՈՆԱՐԿՈՑ. — « Էր-
գիրում » 229
ՅՈՎՍԵՓԵԱՆ Հ. Ա. — Ազգային լեզուի
գեղեցկութիւնները (ՏԷ-ԱՄԻԶԻՍԷՆ) 239
ԱՐՄԱՅԻՍ. — Ասիւծի մենախօսութիւնը 229
ԿԻԼԵԱՆ Հ. Տ. — Տղուն առաջին վիշաք
(ՀԵՄԻՍԷ) 231
Ք. ՄԱՐՄԷ. — Ճանապարհորդութիւն Ի
Պարսկաստան 232
ԲԺԻԿԵԱՆ Հ. Ղ. — Աշխարհի ամենագեւ-
ղեցիկ գիրքը 238
ԽԱՆՊԷԿԵԱՆ Հ. Վ. — Արդի ճաբոնը հան-
դէպ վիճակագրութեան 236
Բ. Հ. Ղ. — Կովկասեայ հիւրագիր. (թրգմ.) 232

“ԱՂԻԻՐ” ԵՒ “ՏԱՐԱԶ”

Պատկերագրայր ամսագիրներու խմբագրութիւնը, 1907ին, Աղբիւրի քսանհինգամեայ յո-
բեւանի առթով աշխատակցութեան կը հրաւիրէ իր բոլոր նախկին յօդուածագիրները, որոնց
պատկերներու Աբումը պիտի հրատարակէ Հոլանտայի մէջ, ինչորեւով անոնց լուսանկարները,
հասցէները, յօդուածներու ցանկը: Յորիւանի թիւը պիտի գերազանցէ իր բոլոր նախորդները,
և պիտի վաճառուի լինիլն գնով: ԱՂԻԻՐԻ, ՏԱՐԱԶԻ և ԱԼԲԱՄԷ Ռուսաստան կ'արժեն
5 րուբլի, արտասահմանի համար 10 րուբլի:

Գրեւի՝ Rédaction «TARAZ» կամ «AGBUR» Tiflis (Caucase).